

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2018. május 27.
(vasárnap)**

Szepesy László

A SZENTHÁROMSÁGRÓL¹

Énekek: 155; 251,1-2.6-8; 166,4; 241

Lekció: János 10,27-39

Alapige: János 15,26

„Mikor pedig eljő majd a Vigasztaló, akit én küldök néktek az Atyától, az igazságnak Lelke, aki az Atyától származik, az tesz majd énrólam bizonyosságot.”

Imádkozzunk!

Hálát adunk, mennyei Édesatyánk, hogy az elmúlt héten minden nap velünk voltál kegyelmeddel, köszönjük, hogy ott voltál a ravatal mellett, de ott voltál az esküvő alkalmán is. Köszönjük, hogy jelenlétedet tapasztalhattuk meg, amikor örömben és áldásokban részesítettél minket, de akkor is, amikor fájdalmakban, amikor terheket helyeztél ránk. Köszönjük Neked, hogy hűséges Isten vagy, és mindvégig velünk voltál, akkor is, ha mi esetleg hittel ezt nem láttuk, nem éreztük, amikor a fájdalmunk el akart választani Tőled, vagy hitetlenségünk miatt nem hallottuk meg a Hozzád hívó szót. Köszönjük, hogy irgalmas, kegyelmes Isten is vagy, aki újból és újból megkezeled, Magadhoz hívsz minket. Hálát adunk azért, hogy a hétköznapi istentisztelete után – amit a Neked való engedelmességgel tölthetünk, vagy az ezért való küzdelemben –, most vasárnap, feltámadásod ünnepnapján, együtt is imádkozhatunk, magasztalhatunk Téged énekeinkkel, szívünk hódolatával, az evangélium miatti hálával.

Szeretnénk kérni, Urunk, hogy valóban legyen áldott ez a mai alkalmunk is, hadd legyen a Te dicsőségedre, nekünk pedig úgy javunkra, hogy hadd kérjük a Szentlélek munkáját szívünkben. Kérjük, hogy újítsa meg gondol-

¹Az igehirdetésre való készülés közben felhasznált irodalom: Louis Berkhof, Rendszeres teológia.

A SZENTHÁROMSÁGRÓL

kozásunkat Tefelőled, magunk, és a világ dolgai felől, és kérünk, hogy ne csak az értelmünk, szívünk, akaratunk változzék: szabadíts meg bűneink fogságából, bátoríts a Neked való szolgálatra, adj erőt az erőtlenségben. Könyörgünk, hogy hadd teremjük meg a hit gyümölcseit, amelyek Téged dicsőítenek.

Mindezt szent Fiad nevében kérjük, cselekedd meg velünk kegyelmesen és irgalmasan!

Ámen.

Igehirdetés

A mai igehirdetésben hitünk fő alapjáról szeretnék szólni, a Szentháromságról. Bár elég alapvető dolognak tarthatjuk azt, hogy Istent egynek, és mégis háromnak valljuk, és lehet, hogy sokan úgy gondolják, hogy nem érdemes ezzel a témával sokat foglalkozni, hiszen a Biblia ezen kijelentése nagy titok a korlátokkal bíró emberi értelem előtt, mégis időnként szükséges erről beszélnünk. A téma aktualitását természetesen elsősorban az adja, hogy amikor a hétköznapiak során kinyitjuk otthon a Bibliát, és olvassuk azt, akkor úgy találkozunk benne Istennel – mert Ő Magát így jelenti ki –, mint Szentháromsággal, és hogyha az Ige így beszél Róla, akkor nekünk is szükséges erről szólnunk. Mindemellett azonban azért is kell erről beszélnünk, mert azt sem árt tudomásul venni, hogy a világunk nagy része elutasítja, vagy még esetleg támadja is a Szentírás ezen tanítását, hitünk alapját, és nekünk válaszolnunk kell ezekre a támadásokra vagy esetleges tévtanításokra. Ezen kívül egy olyan tendencia is megfigyelhető a világban a nemzetközi ökumenikus mozgalom révén – amely nemcsak a keresztyén, hanem pogány vallásokkal is közösséget akar vállalni –, hogy egy hamis istenképet akarnak elhíttetni velünk, terjeszteni közöttünk, amely össze akarja mosni a különböző vallások isteneit, azt állítva róluk, hogy azok egy és ugyanazon istennek különböző formái, nevei, alakjai. És bár a filozófia is tagadja a Szentháromságot, a legtöbbeknek az a véleménye róla, ami a híres filozófusé, Immanuel Kanté, aki egyszer azt mondta: „a Szentháromság dogmája semmit sem jelent a gyakorlat számára”, ezt elutasítva rá kell mutatnunk arra, hogy ennél gyakorlatiasabb dolog nem létezik, minthogy Isten egy és mégis három, mert ez nem egy elvont dogmatikai igazság, hanem a hétköznapiakban, a személyes életünkben tapasztalható valóság. Isten ugyanis Szentháromságként munkálkodik az életünkben: Atyaként, Fiúként és Szentlélekként.

Ezért a mai igehirdetésben erről a bibliai tanításról lesz szó, ezzel kapcsolatban pedig 3 dologra szeretnék kitérni. Először röviden megnézzük, hogy más vallások mint utasítják el ezt a tanítást, és egyházunkban milyen téves elképzelések, tévtanítások vannak ezzel kapcsolatban. Ezt követően, másodsorú rámutatunk arra, hogy a Szentháromságról szóló tanítás a Szentírás alapján alapszik. Harmadszor pedig röviden összefoglaljuk, hogy mit is tanít nekünk a Szentháromság tana.

Először tehát nézzük meg, hogy mint fogadja a világ az Igének ezt a kijelentését. Mint azt jól tudjuk, a zsidóság elutasítja a Szentháromság tanát, különösen is Jézus Krisztus istenségét. A felolvasott lekióból egyértelműen kiderül, hogy a zsidóság mint reagált arra, hogy Jézus azt állította, hogy Ő és az Atya egy. Meg akarták kövegni Őt. És amikor rákérdezett Jézus, hogy még egyértelműbb legyen az ok, hogy miért akarják Őt megkövegni, azt válaszolták, hogy azért, mert Te ember létedre az Istennel egyenlőnek mondd Magadat (János 10,33). Tehát a Szentírás kora óta, a jézusi kor óta nagyon jól tudjuk, hogy a zsidóság elutasítja a Szentháromság tanát, és ez mind a mai napig így van.

Az ökumenizmus szerint a mohamedán vallás ugyanabban a teremtő Istenben hisz, mint mi. Ezt olvassuk a Római Katolikus Egyház Katekizmusában: „Az üdvösség terve” – ezt aláhúznám – „azokat is átöleli, akik elismerik a Teremtőt, köztük elsősorban a mohamedánokat, akik azt vallják, hogy Ábrahám hitét tartják, és velünk együtt imádják az egy Istent, aki irgalmas és az utolsó napon megítéli az embereket” (841). Ez az idézet az 1960-as években tartott II. Vatikáni Zsinat Nostra Aetate szavakkal kezdődő nyilatkozatára utal. Természetesen első olvasás után is megértjük, hogy mit akarnak mondani: azt, hogy a mohamedánok a mi teremtő Atyánkat imádják.

Csak az a baj, hogy ez az állítás nem áll meg, mert maguk a mohamedánok egyértelműen nem azonosítják Allahot a mi Istenünkkel, sőt, határozottan elhatárolódnak a Szentháromság tanától, de még a gondolatától is. Hadd olvassak fel 2 Korán-idézetet ennek bizonyítására: „Bizony, hitetlenek azok, akik azt mondják: Allah a harmadik a háromból.” – Már ennyi elég lenne annak megcáfolására, miszerint Allah a mi teremtő Istenünk, ezt maga a Korán írja. – „Mikor pedig nincs más istenség, csak az Egyetlen Isten. És ha nem állnak el attól, amit mondanak [mármint a Szentháromságtan vallásától], bizony fájdalmas büntetés fogja sújtani azokat, akik hitetlenek közülük” (Korán 5:73). Máshol pedig ezt írja a Korán: „Ti Könyv [Biblia] Népe! Ne lépjétek túl a határokat a vallásokban, és ne mondjatok semmit Allahról, csak az igazat! A Messiás, Jézus, Mária fia csak küldött volt Allahtól [tehát nem egyenlő Istennel], és az Ő Szava, amit Máriának adott, és a Tőle származó Lélek [ők is csak küldöttek]. Higgyetek hát Allahban és a Küldötteiben! És ne mondjátok azt, hogy „háromság”. Jobb nektek, ha felhagytok vele. Allah egyetlen isten. Dicsőségén felül állna az, hogy Neki fia lenne!” – A mohamedán isten számára méltatlan az, hogy fia legyen. – „Övé mindaz, ami az egekben van, és mindaz, ami a földön van. És elegendő Allah az ügyek Rendezőjeként”(4:171). Ennyi szerintem elegendő ahhoz, hogy megcáfoljuk az ökumenista mozgalom állítását, miszerint a mohamedánok istene a mi teremtő Istenünk lenne. Ők maguk tagadják ezt.

Több – tévesen keresztyénnek mondott – szekta és vallás is tagadja Jézus Krisztus Isten voltát, mint például a Jehova tanúi és az Unitárius Egy-

A SZENTHÁROMSÁGRÓL

ház. Aláhúznám, hogy tévesen keresztyénnek mondott, mert a keresztyén azt jelenti, hogy krisztusi, márpedig ha ők Krisztust nem vallják Istennek, akkor miben lennének ők keresztyének? A Római Katolikus Egyház természetesen vallja a Szentháromságot, ezt mindannyian nagyon jól tudjuk, határozottan képviselik Isten hármasságát. Az ő életgyakorlatukkal inkább az a bajunk, hogy a Szentháromság imádatát elhomályosítják más kultuszok, csak egy példát hadd említsek, a Mária-kultuszt. Nem tudom, hogy a testvérek megfordultak-e már Soroksáron, és ott a katolikus templomot látták-e? A 2000-es évek elején felépült a Fatimai Szűzanya tiszteletére Szent István Király Plébániatemploma. A katolikus templomtornyok tetején kereszt szokott lenni, ez jelzi, hogy római katolikus a templom, azonban az említett templomnak a tornyán egy 6,5 méteres aranyozott Mária-szobor áll. Hadd tegyem fel kérdésként: kinek az imádata zajlik a templomban? El lehet menni, meg lehet nézni, már az autópályán is messzire világlik a szobor, mivel aranyozott, mérete miatt pedig látszik.

De nemcsak más felekezetekben, hanem saját egyházunkban is nézzünk körül, mert közöttünk is sokak szívében él Istennel kapcsolatos téves nézet. A vallásos emberek közül többen hisznek az úgynevezett Jóistenben, vagy, ahogy becézgetni szokták, jó istenkében, de Jézussal nem tudnak mit kezdeni: vagy egyszerű embernek tartják Őt, vagy mint esetleg az Ő korában is, amikor megkérdezte Jézus a tanítványokat, „*kinek mondanak az emberek?*”, azt mondják róla, hogy hatalmas próféta volt. Ugyancsak a Szentháromság Isten imádatát ferdíti és torzítja el egyházunkban a Szentlélekért rajongó, azt az Atya és a Fiú kárára túlhangsúlyozó karizmatikus mozgalom. Ott is lehet, hogy szó van Jézusról és az Atyáról, de szinte csak a Lélekre koncentrálnak és a Lélek ajándékaira. Egy jó szándékú (és ezt aláhúznám), de sajnos mégis téves gyakorlat köztünk, reformátusok között az is, hogy vannak, akik csak Krisztusról beszélnek, az Atyáról és a Szentlélekről pedig vagy nagyon keveset, vagy szinte semmit. Ez utóbbival nem az a baj, hogy Krisztusról beszélünk – beszéljünk minél többet, hirdessük Őt, ez számunkra öröm, ha valaki ezt teszi –, a probléma az, hogy nem a teljes Szentírás alapján tanítunk Istenről, és keveset beszélünk az Atyáról és a Szentlélekről, pedig Ők is ugyanúgy egyformán imálandó tagjai a Szentháromságnak.

Az ökumenista mozgalomról nem akarok sok mindent mondani, elég annyi, hogy a vallások tanításait össze akarja mosni, a mélyebb, lelki kérdésekbe nem megy bele (miért is tenné, Testvérek, ha belemenne mélyebb kérdésekbe, akkor előtűnne, hogy mennyi különbözőség van az egyes vallások között), ehelyett a felszínes dolgokkal foglalkozik, azzal, ami emberi, és csak abban akar összefogást. Ez érthető, mert a legtöbb vallás ugyanazt tanítja arra nézve, hogy mi, emberek mit tegyünk. A legtöbb vallás azt tanítja, hogy ne gyilkold meg a másikat, ne lopd el a vagyonát, ne csald meg a házastársadat, stb. Igen ám, csak hogy ez a felszín. Hogy milyen istenkép és milyen istenhit

áll e mögött, milyen kinyilatkoztatás alapján mondja ezt valaki, abban teljesen különböznek a vallások. Érhető, hogy az ökumenista mozgalom csak a felszínes dolgokban akar egyet érteni. Csak ezzel az a baj, hogy egy hamis istenképbe akarja belezsúfolni a vallások tanításait, és ezzel sok millió embert félre akar vezetni.

Látjuk tehát, hogy azzal, hogy mi a Szentháromság Istenben hiszünk, nem a többséghez, hanem a kisebbséghez tartozunk. De hadd mondjam így, hogy nekünk nem a számokat kell néznünk, hanem arra kell törekednünk, hogy ragaszkodjunk az Igében leírtakhoz, ahhoz, amit nem az ember talált ki Istenről, hanem amit Isten jelentett ki Magáról, mert a Szentírásban Isten beszél Önmagáról, márpedig Ő róla legjobban Ő tud beszélni. Nem nekünk kell kitalálni, hogy milyen Isten: a Szentírásban Ő ezt kijelentette nekünk.

Másodszor szeretnék erre is rávilágítani, hogy a Szentháromság dogmája mennyire a Biblián, a Szentíráson alapszik. Többen úgy gondolják – és ez az egyik szélsőséges nézet –, hogy a Szentháromság tanítása Jézus Krisztus korában új volt, addig nem tudtak róla semmit. Tehát röviden összefoglalva: az Ószövetségben nincsen előzménye ennek a kijelentésnek, ez csak újszövetségi tanítás. A másik véglet szerint a Szentháromság tantétele teljes mértékben (és itt a teljes szót hangsúlyoznám) kijelentetett az Ószövetségben. Azonban azt kell mondani mindkét nézetre, hogy téves, mivel figyelmen kívül hagyja Isten kijelentésének fejlődő, egyre inkább kiteljesedő jellegét. Mert Isten az Ószövetségben nem jelentett ki mindent, mert különben nem lett volna szükség akkor Újszövetségre. Az Újszövetségben sok mindenről világosabban beszél, amire az Ószövetségben csak homályosan utal, vagy több dolog is új kijelentés az Újszövetségben. A kijelentés lezáródott (ez a fejlődés nem azt jelenti, hogy ma is tart) az Újszövetséggel, de Isten egy hosszabb történelmi időszakon keresztül, több mint 1000 éven át jelentette ki az üdvösségünkhöz szükséges dolgokat. Az Ószövetség – bár utal a Szentháromságra, de – nem jelent ki mindent róla, mert az Újszövetségben még világosabbá válik, hogy kicsoda Isten.

A Biblia soha nem foglalalkozik a Szentháromság tantételével úgy, mint elvont igazsággal, nem tudunk mutatni egy igehelyet a Bibliában, ahol össze van gyűjtve a Szentháromsággal kapcsolatos összes tanítás, de ez nem is volt célja Istennek, mert Isten ezt a hármas életet az élő tapasztalattal való mindenféle viszonyában akarta kijelenteni. Mire gondolok? Hogy Izráel népe úgy ismerte meg a Szentháromság Istent, hogy a teremtés és a gondviselés munkáira nézett, vagy különösen is a megváltásra gondolt, és ezekben jelentette ki a Szentháromság Istent. Amilyen mértékben Isten megváltó munkája egyre jobban kijelentetik a Fiú megtestesülésében és a Szentlélek kitöltetésében, olyan mértékben válik egyre érthetőbbé a Szentháromság tanítása. Tehát valljuk, hogy az Ószövetségben ott van, de az Újszövetségben jelentetik ki egyértelműen.

A SZENTHÁROMSÁGRÓL

Az Ószövetség több igehelye több személyt különböztet meg Istenen belül. Például Mózes 1. könyvében többször megjelenik egy személy: az Úr Angyala. Gondoljunk Hágár történetére az 1Mózes 16,7-13-ban, vagy az Ábrahámnak megjelenő három angyalra (1Mózes 18,1-21). Ezek az igeszakaszok, amelyekben megjelenik az Úr Angyala (lásd még 1Mózes 19,1-28, Malakiás 3,1), azt állítják, hogy ez az Angyal azonos Istennel, de ugyanakkor az igék több helyen meg is különböztetik Tőle. Ez az Úr Angyala Jézus Krisztus volt az Ószövetség idején. Máshol Isten Igéje vagy más szóval Bölcsessége van megszemélyesítve, ami szintúgy Jézusra való utalás (Zsoltárok 33,4.6, Példabeszédek 8,12-31). A Zsoltárok könyvében több helyen is a zsoltáros Istenről, mint több személyről beszél (Zsoltárok 33,6. 45,7-8, v. ö. Zsidók 1,8-9), máshol pedig az Ószövetségben, a prófétai könyvekben Isten megszólal, és beszél a Messiásról és Isten Lelkéről, más igehelyeken pedig maga a Messiás szólal meg, és beszél Istenről és a Lélekről (Ézsaiás 48,16.61,1.63,9-10). Azaz az Ószövetség világos előzetes elképzelését tartalmazza a szentháromságtannak.

A Szentháromságnak az Újszövetségben való teljesebb és világosabb kijelentése annak a ténynek köszönhető, hogy „*az Ige testté lett*”, és a Szentlélek lakozást vett az Egyházban. Az Ószövetség Istenről sok mindent elárul (a munkáiról vagy személyéről), és bizonyos nevekkel illeti Istent. Példának okáért úgy említi Őt, mint Megváltót. Az Újszövetség ezeket az ószövetségi neveket Jézusra és a Szentlélekre vonatkoztatja, azaz azonosítja őket Istennel. Például az Ószövetségben az Úr szerepelt népe Megváltójaként és Üdvözítőjeként (Jób 19,25, Zsoltárok 19,15, Ézsaiás 41,14.43,3.11.14, Jeremiás 14,8.50,34, Hóseás 13,4), az Újszövetségben ugyanezt a Megváltó és Üdvözítő nevet Isten Fia kapja meg, Rá vonatkoztatja az Ige (Máté 1,21, Lukács 1,76-79, Galata 3,13.4,5, Titusz 2,13-14). Ha az Ószövetségben az Úr az, Aki a népe között lakozik, és azok szívében él, akik Őt félik (Zsoltárok 74,2.135,21, Ézsaiás 8,18.57,15, Ezékiel 43,7-9), az Újszövetségben a Szentlélek az, Aki a hívők szívében él, és az Egyházban lakozik (Cselekedetek 2,4, Róma 8,9-11, 1Korinthus 3,16, Galata 4,6, Efezus 2,22, Jakab 4,5). Ezekből a megfeleltetésekéből látjuk, hogy az Újszövetség azzal az igénnyel lép fel, hogy Jézust és a Szentlelket ugyanúgy Istennek kell vallani, mint az Ószövetség Istent, mert egy és ugyanarról van szó.

A Szentháromság tagjainak egymáshoz való viszonyáról is világosan beszél az Újszövetség. Isten elküldi az Ő Fiát (János 3,16, Galata 4,4, Zsidók 1,6), Jézus Maga is többször az evangéliumokban ezzel az igénnyel lép fel, hogy „*az Atya küldött engem*”. S mind az Atya, mind a Fiú elküldi a Lelket (János 15,26.16,7, Galata 4,6). Látjuk, amint az Atya megszólítja a Fiút (Márk 1,11, Lukács 3,22), látjuk azt is, hogy a Fiú bensőségesen beszél az Atyával (Máté 11,25-26.26,39, János 11,41.12,27-28), és az elmúlt hetekben hallottuk igehirdetésben megemlíteni azt, hogy a Szentlélek mint imádkozik a hí-

vők szívében (Róma 8,26). Azaz a Szentháromság Isten Személyei az Újszövetségben nagyon világosan körvonalazódnak és jelennek meg.

Több történet során is megjelenik a Szentháromság: gondoljunk Jézus Krisztus megkeresztelésére, amikor az Atya kijelenti a Fiúról, hogy „*ez amaz én szerelmes Fiam, akiben én gyönyörködöm*”, s közben a Szentlélek galambhoz hasonló formában leszáll a Fiúra (Máté 3,16-17). De gondoljunk a missziói parancsra, amelyet Jézus adott mennybemenetelekor a tanítványoknak: „... *megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében*” (Máté 28,19). Ez személyesen Jézus Krisztustól származó kijelentése a Szentháromságnak. Az Újszövetség más helyein is egymás mellett szerepel a Szentháromság (1Korinthus 12,4-6, 2Korinthus 13,13, 1Péter 1,2). Látjuk tehát, hogy mind az Ó-, mind az Újszövetség egyértelműen beszél a Szentháromságról, tanítja annak létét. És mivel az Istenről való elképzelésünket mi az Igére akarjuk alapozni, nem emberi fantáziára, ezért hisszük és meg is valljuk a Szentháromság létét.

Harmadszor röviden arra térnék ki a teljesség igénye nélkül, hogy mi is az, amit nekünk a Szentháromsággal kapcsolatban az Ige kijelent. Három fő dolgot fogok majd említeni. Ezt az összefoglalást hitvallásaink nagyon jól tartalmazzák. A Heidelbergi káté 25. kérdés-felelete csak egy mondattal tér ki erre a témára, de abban is a lényeg ott van, hogy Isten egylényegű és három személy. A II. Helvét Hitvallás 3. fejezete részletesebben tárgyalja ezt a témát. Ebből hadd adjak egy rövid összefoglalást. Amit tehát a Szentháromságról hinnünk kell, az az, hogy Isten az Ó lényegére, természetére nézve egy. Egyetlenegy Isten van. Azaz elvetünk mindenféle többistenhitet, mert világosan meg van írva: „*A te Urad Istened egy Isten*” (5Mózes 6,4, lásd még: 2Mózes 20,3.34,6). „*Én vagyok az Úr és több nincs, rajtam kívül nincs Isten! És nincs több Isten nálam, igaz Isten és megtartó nincs kívülem*” (Ézsaiás 45,5.21). Maga az Úr hangsúlyozza ezt. Nekünk is kell. Ez tehát azt jelenti, hogy Isten lényegére nézve egyetlenegy. Mi nem három Istenben hiszünk, hanem csak egyben. Mindazáltal hisszük, hogy ugyanez az egy, megoszthatatlan, személyre nézve szétválaszthatatlanul és összeelegyíthetetlenül különböző Isten – így fogalmazzák meg a régi hitvallásaink, hogy Isten személyeit nem lehet összekeverni, tehát (most értsük jól) az Atya nem azonos úgy a Fiúval, hogy egy és ugyanaz lenne, a Szentírás megkülönbözteti a személyt. Hogy ezt még érthetőbbé tegyem, hadd fogalmazzak úgy, hogy mi, emberként egylényegűek és egyszemélyűek vagyunk. Én, mint ember, egyetlenegy személyiség vagyok, nem tudok több személyiség lenni (most nem a skizofréniára kell gondolni, az betegség), hanem ténylegesen nem tudok egzisztenciálisan több személy lenni. Az a hasonlat sem állja meg a helyét, hogy valaki több feladatot lát el mondjuk a családjában. Vegyünk például egy orvost, ha beteg a gyermeke, akkor ő otthon orvosként van, de egyben édesapaként és férjként is. Testvérek, ez nem ugyanaz. Ez csak 3 feladatkör, 3 szerep. A sze-

A SZENTHÁROMSÁGRÓL

mélyiség a lényegünkből fakad. Egy lényeghez egy személy: ez az emberi természet lényege. Isten természete pont ebben különbözik tőlünk, hogy Ő egy-lényegű, de mégis három személy. Egy és mégis három: Atya, Fiú és Szentlélek.

És a Szentírás azt jelenti ki Róluk, hogy az Atya öröktől fogva szülte a Fiút. A született szót használja (Zsolt 2,7. Zsid1,4-5.5,5), nem azért, mert olyan módon született, mint mi, emberek, nem azért, mert Ő teremtetett volna, mert Ő nem teremtetett, Ő már a világmindenség előtt létezett öröktől fogva, csak a mi felfogóképességünkhöz, hétköznapi fogalmainkhoz alkalmazkodik Isten, amikor azt mondja, hogy öröktől fogva született a Fiú. Ezt mondja az Ige, és ezért teszi hozzá azt is, hogy a Fiú kibeszélhetetlen módon született (nem úgy, ahogy mi), ezt nem tudjuk elképzelni emberi ésszel. A Szentlélek pedig mindkettőtől származik, mégpedig öröktől fogva, és mindkettővel együtt imádandó Isten – alapigénk is beszél erről. Úgy, hogy nincs három Isten, hanem van három személy, akik egyenlő lényegűek, egyformán örökkévalók és egyenlők, míg személyükre nézve különböznek, és van egy rend köztük. De ez a rend nem azt jelenti, hogy az Atya hatalmasabb vagy különb lenne a Fiúnál, vagy a Fiú hatalmasabb és különb lenne a Léleknél, de maga az Ige beszél erről, hogy az Atya szülte a Fiút, és az Atyától és a Fiútól küldetett el a Szentlélek. Ez a rend, amiről a Szentírás beszél. De ez nem teremt alá- és fölérendeltséget a Szentháromságon belül, tehát nem az Atya van legfelül, aztán a Fiú és a Lélek – ez hamis elképzelés. Egyelőképpen ugyanolyanok.

A Szentírás arról is beszél, hogy vannak bizonyos személyes jellemzők, amelyek segítségével meg tudjuk különböztetni a Szentháromság tagjait. Alapként elmondom azt, hogy valljuk az Ige alapján, hogy ha a Fiú cselekszik, akkor azt valljuk, hogy ott az Atya és a Lélek is cselekedett; ha a Lélek cselekszik, akkor az Atya és a Fiú is cselekedett; ha az Atya cselekszik, a Fiú és a Szentlélek is cselekszik. Tehát ennyire szoros az egység közöttük. Ez az alap. De a Szentírás mégis bizonyos munkákat megkülönböztetett módon valamelyik isteni személynek tulajdonít, és így lehet Őket megkülönböztetni. Példának okáért a teremtést és a gondviselést az Atyának tulajdonítja a Szentírás, a megváltás művét a Fiúnak, és a megszentelést a Szentléleknek. Így találkozunk az Igében ezzel, így olvassuk, ezért hirdetjük és valljuk így. Tehát a 2 fő dolog, amit a Szentháromsággal kapcsolatban tudnunk kell, az egyik, hogy egy, a másik pedig, hogy három személy.

A harmadik pedig – hadd hangsúlyozzam ezt így ki –: mindezen felsoroláson túl az ember felfogóképességét meghaladó titoknak kell vallanunk a Szentháromságot. Ez egy titok. Olyan, amelyet az ember nem képes felfogni. Nem pusztán abban a bibliai értelemben titok, hogy ez olyan igazság, mely korábban el volt rejtve, de most már kijelentetett, hanem abban az értelemben titok, hogy az ember nem képes azt felfogni és érthetővé tenni má-

sok számára. Érthető egyes kapcsolataiban, megnyilvánulásaiban a Szentháromság, de lényegi természetét illetően érthetetlen számunkra.

A titok megmagyarázására tett megannyi erőfeszítés inkább spekulatív, emberi okoskodás, mintsem a Szentíráson alapuló, az Igéből levezetett helyes példa lenne. Ezért azt képviseljük, hogy nincs olyan emberi hasonlat, amellyel megérthetnénk a Szentháromság titkát. Tudom jól, hogy ott él bennünk ez a vágy, hogy valahogy a gyerekeknek, illetve azoknak, akiknek ezt mondjuk, próbáljuk megmagyarázni, de nem lehet. Hallottam ilyet, hogy $1 + 1 + 1 = 1$, matematikai példával élve. Tudjuk jól, hogy ez a matematika világában nem állja meg a helyét, és a pluszjelek arra a téves nézetre vezethetnek minket, hogy összeadódnak, mintha különbözők lennének. Ezért ez az elképzelés is téves. Hamis az az elképzelés, amikor azt mondja valaki, hogy olyan a Szentháromság, mint a Nap, a fénye és a melege. Ez sem állja meg a helyét. A Szentírás szerint Isten hasonlíthatatlan. És ebben mi ne akadályt lássunk, hanem inkább Isten csodálatos voltát, hogy mennyire egyedi, mennyire hasonlíthatatlan a mi Istenünk, és ezért is kell Őt magasztalnunk. A Szentháromság kijelentését hittel kell elfogadnunk azért, mert a Szentírás mondja. Nem azért, mert valaki megmagyarázhatja azt nekünk, nem azért, mert felfoghatjuk, megérthetjük, hanem azért, mert Isten ilyennek jelenti ki Magát.

Isten tehát Atya, Fiú, Szentlélek, de nem csak úgy általában, hanem – hadd mondjam így személyesebben – a veled való kapcsolatában is. Mert a Szentháromságról szóló kijelentés célja nem egy elméleti tanítás adása volt, hanem hogy higgyünk Őbenne. Higgyünk Őbenne úgy, mint mennyei Atyában, aki minket teremtett és naponként a gondunkat viseli. Azért tudunk egy egész életet leélni, azért kapunk naponként ételt, italt, és őriztetünk meg az életben, mert Isten gondoskodik rólunk. Higgyünk Őbenne, mint Fiúban, Jézus Krisztusban, aki önmagát adta értünk a keresztfán, hogy bűneinkre bocsánatot kapjunk, hogy megváltassunk azokból, és az örök élet reménysége a miénk legyen. Higgyünk Benne, mint Szentlélekben, aki szívünket alkalmassá, akaratumkat pedig késszé tudja tenni arra, hogy a megszentelődés útján járva Istennek éljünk. Amikor tehát a Szentháromságról beszél az Ige, nemcsak azt kívánja, hogy tartsuk azt igaznak, és aztán pipáljuk ki, hogy ez is megvan, és lépünk tovább, hanem azt akarja, hogy hitünk alapja legyen, és a hitnek egyik fontos része a bizalom. Isten azt akarja, hogy bízzunk Őbenne, mint Szentháromság Istenben.

De hadd menjek még ennél is egy kicsit tovább. A Szentháromság tana nemcsak hitre hív minket, hanem cselekvésre is! Tudjuk jól, hogy a hit cselekedetek nélkül halott önmagában. És ahogyan azt Jakab apostol is mondja: „*te hiszed, hogy az Isten egy. Jól teszed.*” A folytatást lehet, hogy már többen tudják: „*Az ördögök is hiszik és rettegnek*” (2,19). Testvérek, gondolkozzon el minket ez az ige, hogy nem elég tudni az egy Istenről, aki három sze-

A SZENTHÁROMSÁGRÓL

mély. És nem elég – most értsük jól – csak szóval vallani Őt. Tudni és hinni a Szentháromságot, nem elég! A Vele való kapcsolatunknak meg kell változtatnia az életünket! Hogyan?

Úgy, hogy ha hiszek mennyei Atyámban, akkor hittel meglátom, hogy Ő munkálkodni fog bennem, akkor az Ő teremtményeként élhetek, nem csak úgy létezem emberként ebben a nagy világban egy szál magam, hanem máris van egy kötődési pontom, mert a Teremtőmmel összeköt az, hogy Ő alkotott, Ő az, aki fenntart, megtart és éltet. De nemcsak teremtménye, hanem legyen ez még személyesebb: Jézus Krisztus által fogadott gyermeke lehetek az Atyának, és gyermekeként élhetek a mindennapokban. Nemcsak teremtményként – hadd mondjam így – hanem gyermekként, akinek van egy szerető Atyja, aki megad neki mindent, amire szüksége van, aki gondoskodik róla. Tartozom valakihez.

Ha hiszek Isten Fiában, Jézus Krisztusban, akkor megváltott, bűnbocsánatot kapott emberként, tanítványként követhetem a Mesteremet, Királyomat. Akkor a bűneim rendezésének kérdésével kapcsolatban tudnom kell Isten előtt bizonyosan vallani, hogy az rendeztetett a golgotai keresztfán. Igen, fájlaljuk a bűneinket, bárcsak jobban fájlalnánk, mint amennyire szoktuk, de, Testvérek, ugyanakkor bízzunk abban, hogy ha Jézus Krisztusban hiszünk, akkor Ő a Megváltónk, akkor bűnbocsánatot adott nekünk, és akkor ilyen lelkiismerettel kellene élnünk. Nem úgy, hogy leperreg rólunk minden bűn, hanem úgy, hogy kegyelmet és irgalmat találtunk Jézus Krisztus miatt a kegyelem trónusa előtt. Akkor így kellene élnünk, ilyen lelkiismerettel, örömmel, a bűnnel harcolva (a saját életemben elsősorban, és aztán a világban lévőekkel szemben), de vallani azt, hogy bűnbocsánatom van Jézus Krisztusért.

És ha hiszek a Szentlélekben, akkor hadd alkalmazzam ezt az erős, sokszor félreértett kifejezést: szentként, Isten számára odaszántként, az Ő számára elkülönítettként kell élnem, mert a szent ezt jelenti, hogy Isten számára el vagyok különítve, oda vagyok Neki szánva, a teljes életem. Mert ha hiszek a Szentlélekben és az Ő megújító, megszentelő munkájában, akkor az életemben ennek az iránynak meg kell mutatkoznia, látszódnia kell, hogy törekszem az Istennek való engedelmességre, még hogyha nem is tudok annyira nagyon előrehaladni benne, de a Szentlélek munkálkodik bennünk, megtermi a maga gyümölcsét, akkor a Szentlélekre kellene rámutatni, és egy új célt felmutatni a körülöttünk élők számára, azt, hogy számunkra az életünk értelme, hogy Istennek éljünk, és Neki adjunk hálát mindazért, amit értünk tett. Akkor ez a szentség kell, hogy megmutatkozzék rajtunk. Nem elég tehát szóban vallanunk a Szentháromságot, hanem életünkkel, cselekedeteinkkel kell hitvallást tennünk Őróla.

A Szentháromság Isten Maga adjon nekünk ilyen gyümölcsöző hitet, és őrizzen meg minket abban, hogy ne a szívünk által kitalált bálványokban, hanem az Igében kijelentett, Magát megmutató Szentháromság Istenben higy-

gyünk, és csakis Őbenne bízunk. Könyörögjünk azért, hogy az életünk valóban a Szentháromság Istenről beszéljen, arról, hogy kicsoda Isten. Hogy számunkra egy Isten van, aki Atya, Fiú és Szentlélek, ez mutatkozzék meg ne csak a beszédünkben, hanem az életünkben is. Isten Szentlelke erősítsen, segítsen, vezessen és támogasson minket ebben.

Imádkozzunk!

Dicsőítünk és magasztalunk Téged Urunk, Istenünk, mert tetszett Neked, hogy az Ó- és Újszövetségben kijelentsed, megmutassad Magadat nekünk. Már ezt is köszönjük, mert magunktól nem tudunk Téged megtalálni. Ki tudunk Rólad találni mindenféle dolgot, de az nem áll meg a valóság alapján, nem egyezik meg azzal. Köszönjük, hogy mi már olyan korban élhetünk, amikor egyértelművé titted, kicsoda vagy Te.

És köszönjük, hogy vallhatunk Téged Atyának, Fiúnak, Szentléleknek, mert ez is a Te ajándékod, magunktól erre nem lennénk képesek. Köszönjük, hogy munkálkods, mint Atya az életünkben, nem csak teremtve, gondunkat viselve, hanem gyermekeiddé fogadva minket. Köszönjük, hogy megváltottál minket Krisztusként, köszönjük, hogy bűneink kérdését rendezted, hogy reménységet adtál erre és az örök életre egyaránt. Köszönjük, hogy a Szentlélek munkálkodik szívünkben és miközöttünk, aki Terád irányítja szívünk figyelmét, gondolatait, aki akaratunkat meg akarja mozdítani, hogy cselekedjen Teérted (ne önmagáért), hogy Téged szolgáljon (ne saját emberi, testi vágyait), hogy Téged kövessen (ne mindenféle filozófiát, különféle emberi elképzeléseket).

Köszönjük, hogy a Te három voltod tapasztalható valóság a mi életünkben a munkáidban. És köszönjük, hogy Szentlelked vezet bennünket az Igében, hogyan is tudunk Téged követni.

Bocsásd meg, amikor vagy nem vallottunk Téged hármass-egy Istennek, vagy amikor elfeledkezünk Rólad, és nem az tükröződik az életünkön – akár családjunkban, akár munkahelyünkön, akár iskolában, vagy bárhol vagyunk –, hogy a Te követőid, gyermekeid lehetünk kegyelmedből.

Köszönjük, hogy Szentlelked képes ezen változtatni, megújítani bennünket, hogy Neked éljünk, Téged kövessünk. Ezt kérjük is, hogy változtass meg, hadd legyen szavunk mellett életünk is bizonyosság arról, hogy kiben hiszünk. És ezt a Te dicsőségedért kérjük, Urunk, nem azért, hogy magunkat megdicsérjünk, hogy milyen jó hívők vagyunk, hanem azért, mert Te méltó vagy arra, hogy Rólad szóljon minden.

Kérünk, hogy támogass bennünket mindennapi dolgainkban.

Hadd kérjünk gyászoló testvéreinkért. Te legyél az igazi vigasztalás és reménység számunkra, mert Te vagy „a feltámadás és az élet” egyedül.

Kérünk a betegágyakon fekvőkért, akár kórházban, akár otthonaikban, vagy a már hosszabb ideje súlyos betegségben szenvedő testvéreinkért. Adj

A SZENTHÁROMSÁGRÓL

kegyelmedből erőt elhordozni a fájdalmat, amit rájuk helyeztél, és mivel kegyelmes és irgalmas vagy, hadd könyörögjünk gyógyulásért számukra.

Imádkozunk azokért, akik egyedül vannak, akik magányosak, add, Urunk, hogy Benned mindig társat találjanak, mert Te mindig jelen vagy az életünkben, és kérjük, hogy a testvéri, gyülekezeti közösség hadd jelentsen örömet számunkra.

Könyörgünk a fiatalokért, az érettségi vagy egyetemi vizsgák előtt állókért, áldd meg a tanulásukat, felkészülésüket, a vizsgaalkalmakat.

De könyörgünk a munkában levőkért, add, hogy akárhol akármit is dolgozzunk, akármi legyen hivatásunk, hadd végezzük azt úgy, mint a Te gyermekeid.

Kérünk, hogy legyél az idősekkel is. Segíts abban az örömben lenni, hogy Te gondoskodsz mindenben rólunk, megadod a kellő erőt mindenhez.

Könyörgünk, hogy gyülekezetünkkel továbbra is maradj együtt, áldd meg alkalmainkat, hadd ismerjünk meg Téged jobban, hadd bízzunk, szeressünk Téged és egymást egyre inkább.

Köszönjük, hogy ígéreted szerint velünk vagy „*minden napon a világ végezetéig*”, vagy amíg Magad mellé nem veszel minket.

Áldott legyen a Te háromszor szent neved, mert méltó vagy arra, hogy dicsértessél, hogy Tied legyen a tisztelet, hálaadás, magasztalás mindörökké!

Ámen.

241. ének

1. Szent vagy örökké, Atya Úr Isten,
A magas mennyekben, Ki teremtettél
És megtartottál E nyomorult testben.

2. Szent a mi Urunk, Úr Jézus Krisztus,
Kit értünk bocsátál, Kivel megváltál,
Hogy testünk miatt Lelkünk el ne vesszen.

3. Szent a Szentlélek, Ki az Atyával
Egy és a Fiúval, Aki vigasztal
És tanít minket Az örök életre.

4. Szentség, dicsőség, Légyen tisztesség
A Szentháromságnak, Ki uralkodik
Egy Istenségben Most és mindörökké.